

ЗА НАУКОЮ КАДРИ

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

26 (725)

П'ятниця, 28 вересня 1962 р.

Ціна 2 коп.

Научн. чит. зал

11-868507

МОЛОДЦІ ОДЕСИТИ!

В березні минулого року філологічний факультет нашого університету проповів другу міжзузівську наукову конференцію, присвячену вивченю творчості видатного українського поета-академіка Павла Григоровича Тичини. В цьому форумі тичиністів взяли участь вчені-літературознавці та письменники-Києва, Одеси, Харкова, Дніпропетровська, Ужгорода, Запоріжжя, Вінниці та інших міст. Матеріали конференції, опубліковані в тематичному збірнику «Павло Тичина».

Книга «Павло Тичина», в якій опубліковано двадцять дві статті, є новим словом у вивчені творчості поета. Вона дісталася високу оцінку в періодичній пресі та в публічних виступах критиків. Про неї тепло відгукнувся поет-академік, лауреат Ле-

нінської премії Максим Тадейович Рильський. В листі до автора цих рядків поет, зокрема, пише:

«Радий був одержати збірник, присвячений Тичині. Всі тут у Києві хвалять, кажуть: молодці одесити!».

Це високе визнання нашої дослідницької роботи кличе нас до нових творчих звершень. Зараз ми підготували збірник про творчість Михайла Стельмаха і віримо, що й він буде прихильно зустрінути нашими читачами. В березні ж наступного року ми проведемо конференцію, присвячену вивченю творчості поета Андрія Малишка. Вона повинна буде закріпити наші студії з проблем украйнської радянської літератури.

Доцент І. ДУЗЬ,
декан філологічного
факультету.

ЦЕ ПРО СЕСІЮ

Через 2—3 місяці після сесії, а тим більш на початку нового учбового року не хочеться говорити про наслідки, підсумки, звіти... Ale, на жаль, це необхідно.

Дуже добре, що в минулу сесію на геофакі було 3 відмінники на I курсі (Красеха, Ковалев, Маслова), 3 на III курсі (Клименко, Поманська, Победаш), на IV — 8 (Жданова, Карпіна, Ковальов, Лущук, Матвеєва та інші), що 4 випускники — Полоса, Чухрій, Клочко, Тумаркіна — одержали дипломи з відзнакою, що в цілому результати сесії задовільні.

Але у нас не обійшлося і без боржників. Незадовільні оцінки мають на I курсі — Токарев, Винокуров, Григорянц, на II — Кірова, Козловський, Неклюкова, Левенка, Мельник та інші, на III курсі — Мовчан. Пропусків занять найбільше на II курсі. Багато пропускають студенти Тхаржевський, Мельник, Левенка, Ковандя, Шагун, Козловський. Не відстали від них і третіокурсники Лютенко, Петренко, Бедний, Муха та інші.

(Продовження. Поч. в № 25)

Недалеко від Кремля, в тісному Лаврушинському провулку стоїть невисокий будинок — Державна Третяковська галерея. Збудована вона в 1901—1902 роках за проектом художника В. Васнецова в характерному для Росії казковому стилі. Фасад прикрашений старовинним гербом міста — зображенням Георгія-Победоносця, який вбиває списом змію. По обидва боки від герба напис: «Московская городская художественная галерея имени Павла Михайловича и Сергея Михайловича Третьяковых. Основана П. М. Третьяковим в 1856 году и передана им в дар Москве в 1892 году совместно с завещанием С. М. Третьякова».

Вражают і картини О. Іванова, і зал Репіна, і картини Левітана, і полотна Куїнджа, і скульптура Шадра, Мухіної, Антокольського, Коненкова. Все зібране тут говорить про величезну майстерність і геніальність російських людей, про високі завдання, які стоять перед нашим мистецтвом — служіння людям, служіння щастю і миру. І це підкреслює символічна бронзова скульптура Вучетича «Перекуем мечі на орала», яка стоїть біля входу в Третяковку.

Побували ми і в Пушкінському музеї, де зібрані величезні колекції західноєвропейського живопису, скульптури, і в наймолодшому музеї Москви, який відкрився лише в травні цього року, — це музей Маркса і Енгельса. Ми навіть були на стадіоні «Динамо» і заважто боліли за Одеську футбольну команду СКА, яка зустрічалася з динамівцями Москви. Правда, не-

требо допомагати. Адже не таємниця, що низька успішність та недисциплінованість другокурсників в значній мірі пояснюється відсутністю єдності в колективі. На курсі зовсім відсутня критика. Потрібно, щоб такого не трапилося з теперішнім першим курсом.

НАШ КОР.

Знову за навчання

Здається, зовсім недавно йшла весняна сесія з ухвалюваннями, з радощами і невдачами. І другий курс здавався далеким майбутнім. Але закінчилася сесія, швидко пролетіли місяці літнього відпочинку, і ми знову, уже другокурсники, зустрілися в університеті. Скільки радісних, дружніх привітань і поздоровлень, веселих і дотепних жартів чується звідсіль. Усі діляться враженнями, розповідають смішні історії...

Перший день нового навчального року минув. Наступили цікаві і часто нелегкі студентські будні. Багато нас в цьому році. Нові предмети,

нові викладачі... Та й не лише це. По-іншому ставляться студенти до навчання, до життя курсу.

Дружно взялися за навчання студенти першої групи. Вони будуть проводити дружні колоквіуми з фізики, математики. Тут вміють не лише добре вчитися, а й цікаво провести політбесіду, добре відповісти.

Ми сподіваємося, що інші групи підтримають наші починання і життя на нашому курсі стане цікавим і змістовним, що у нас з'являться свої чудові традиції.

ст. II курсу хімфаку.

Філологи-першокурсники.

наша кореспонденція на гаранті...

Фото А. Станчева.

ОДЕСА—МОСКВА—ЛЕНІНГРАД—ОДЕСА

зважаючи на нашу моральну підтримку, одесити все-таки прогали.

Багато хто з нас побував у круговій панорамі на ВДНГ, в кінотеатрі «Росія», відомому багатьом своєю новітньою архітектурою. У Великому театрі ми дивилися балет Чайковського «Сплячка красуня» у виконанні балетної трупи Ленінградського театру опери та балету ім. С. М. Кірова, а в драматичному театрі ім. Євг. Вахтангова подивилися виставу «Ідіот».

В бібліотеку ім. В. І. Леніна ми потрапили саме тоді, коли вона відзначала своє 100-річчя. У вестібулі бібліотеки виставка, присвячена цій знаменній даті, яка роз-

повідає про історію створення та існування бібліотеки.

З екскурсією проходимо по кабінетах, читальніх залах, нас проводять до книгосховища. Довжина польщ — книгосховища — більше 120 км. У фондах бібліотеки знаходиться 22 мільйони томів книг. Щоденно до фондів бібліотеки надходять газети і журнали країн світу на 160 мовах.

Ясного, сонячного дня ми приїхали на Ленінські гори. Для нас організували екскурсію по університету, ми побували в аудиторіях, актових залах, жилих кімнатах, піднялися у ліфті на 28 поверх і звідти милувалися панорамою Москви.

* * *

Мандрівки по Москві продовжуються. Дуже цікаво, особливо для нас, істориків, була зустріч з провідними вченими — істориками Кіном, Зіміним, Фадеевим та іншими в Інституті історії Академії Наук СРСР. Вчені розповіли про роботу інституту, про мету й завдання, які стоять зараз перед істориками.

...Вечір. Ленінградський вокзал. Ми йдемо в Ленінград...

* * *

Як зустрінє нас Ленінград? Дошем? Туманами? Ми багато чули про вередливу ленінградську погоду.

дуду, але на наше щастя вона порадувала нас теплими сонячними днями (за винятком першого), прекрасними вечорами, ніжним світлосірим, а в місячні ночі сріблястим небом.

Петропавлівська фортеця... Прагнучи підкраслити велич і могутність нової столиці, Петро I вимагав, щоб собор Петра і Павла був вищий за дзвіницю Івана Великого, висота якої — 79,5 м. Майстри задоволили його вимогу. Шпиль собору підноситься над землею на 122 м. Це найвища будова в Ленінграді.

В казематах фортеці томився революціонер-демократ О. М. Радішев. В липневу ніч 1826 року тут були страчені керівники декабристського руху: К. Рилем, П. Пестель, П. Каходський, М. Бестужев-Рюмін, С. Муравйов-Апостол.

В одній із камер написав роман «Что делать?» М. Г. Чернишевський. В камері № 47 доживав осінні хвилини перед стратою Олександр Ульянов, а в камері № 39 пробув 31 день Гор'кий.

...Повільно бредемо Літнім садом, милюмося прекрасними мармуровими статуями, стоямо біля будиночка Петра I, який, на жаль, закритий, фотографуємося біля пам'ятника Крілову і залишаємо парк.

Балтійський вокзал. Електричка. Місто Пушкін. Ліцей... Нас чекає невдача. Музей закритий. Йдемо в Ліцейський сад, розглядаємо палац Катерини — загородню резиденцію російських царів. Кропітка і самовіддана праця реставраторів повертає до життя палац.

(Закінчення на 3 стор.).

НА КОЛГОСПНИХ

Вісті з бригади „Ух“

Кукурудзи багато і очищати її, звичайно, нелегко. Кожний повинен очистити по 5 центнерів за день. 5 центнерів!.. Навіть подумати страшно. А норму виконати потрібно, інакше відстанемо від бригади «Ах!», з якою ми змагаємося.

Наша бригада «Ух!» знаходитьться в селі Новаково Іванівського району. Небо тут дуже синє і чисте-чисте. В Одесі такого не побачиш. Працюємо ми на горбі, а наше і сусідне село — у видалку. Здалеку вони здаються іграшковими. А на горизонті — лісоструги. Куди не глянеш — бачиш і відчуваєш, як багато зробили тут люди. А який гарний тут захід сонця! Хмарки стоять ніжнорожевими, золотистими. Зі сходу піднімається місяць, наступає вечір. Місяць світить так яскраво, що навіть не помічаєш нестачі електрики. Вечорами можна відвідувати своїх товаришів, не боячись, що зіб'єшся з дорози. А до наших товаришів ми навідуємося часто. За 3 км. від нашого села знаходитьться село Джугастрово. Там працює бригада «Ах!». За кілометр від нас працює бригада «Ох!». А за півтора кілометра розкинувся колгосп-мільйонер ім. ХІІ з'їзду КПРС, в якому головує відомий всій країні Макар Онисимович Постійтій. Ми і в цьому колгоспі побували, побачили чимало цікавого.

Працюємо ми дружно. Правда, в перший день ми не виконали норми. Однак це з незвички. Тепер з нормою ми справляємося, а дехто навіть перевиконує. Дуже болять руки. Але це нас не зупиняє. Руки звикнуть до праці, біль мине, а норма буде. Адже ми студенти і навіть в пісні співаємо:

...ми все студенты, а это слово что-нибудь да значит,

И даже в трудные моменты

Студент не хнычет и не плачет, а поет.

С. ІВАНОВА,
філфак, I російський

с. Новаково.

Запам'ятається назавжди

П'янкий запах широкого степу, шелест сухого кукурудзяного листя, високе синє-синє небо і чудовий, бадьорий настрій. Ось що нам вміти згадається, коли запитають нас по приїзді про наше життя в колгоспі. А після цієї самої першої згадки пройдуть перед нашими очима дні, які здружили наш великий колектив, дні веселих пісень і радісної праці.

Згадається перший лист до друзів з бригади № 3, в якому ми взяли зобов'язання перевиконувати денне завдання на 100 кг і викликали їх на змагання, як в перші дні напруженого намагання не витрачати жодної хвилини марно, і велика втіха в кінці дня, коли норма була виконана в середньому на 140 кг кожним членом бригади.

Я не знаю, що ще ми зможемо згадати. Адже у нас ще багато днів у колгоспі попереду. Напевне запам'ятається концерт художньої самодіяльності для колгоспників, який ми зараз з захопленням готуємо, і, багато-багато добрих справ, багато теплих вдячних слів колгоспників, які ми за ці короткі дні не раз чули і сподіваємося почути.

А найбільше, мабуть, запам'ятається оце відчуття безмежного простору рідної землі, п'янкий запах трав, таємний шелест кукурудзяного листя і свідомість того, що ти, твої молоді руки здатні робити корисне, потрібне державі діло.

Віра в свої сили, велика дружба, радість праці — ось те головне, чим збагатиться наш колектив під час цієї корисної і веселої поїздки.

Г. МОГИЛЬНИЦЬКА,
ст. I курсу філологічного
факультету.

с. Джугастрово.

ЛАНАХ

Математики і кукурудза

На відміну від попередніх років в цьому році кукурудзу в основному збирає комбайн. В усікому разі лише в одному колгоспі із семи, де працюють студенти мехмату, її ламають вручну. В інших лише очищають. Більше того, в деяких колгоспах працюють комбайни, які самі очищають кукурудзяні початки і одразу з-під комбайна виходить уже зерно. Обслуговують такі комбайни наші студенти (див. фото справа).

Але, звичайно, наші студенти в основному очищають кукурудзу вручну. Денна норма — 8 центнерів на чоловіка. Працюють усі дружно і весело, і норма здається їм невеликою.

Дівчата з 2-ої групи, яких ви бачите на фото внизу: Дудка, Польторацька, Ширманова, Шевчук, Жидейко, Кудлаєнко, Кушнір та Єршова, вирішили виконати норму достроково. Кожного дня вони починають працювати на годину раніше і працюють на повну силу.

Л. НАГУРНА,
П. БАШКАРЬОВ.

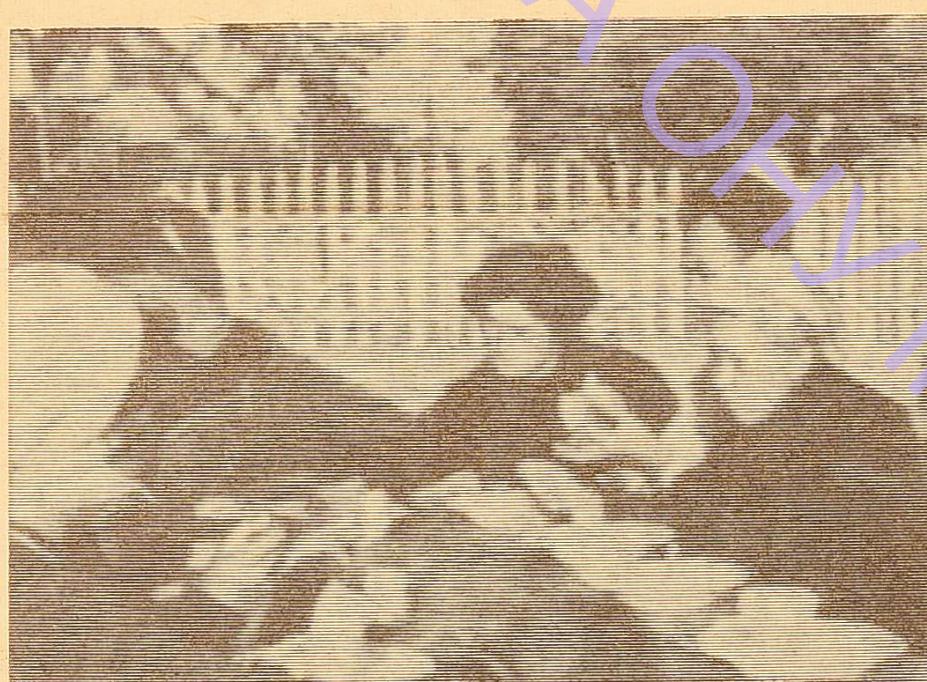

Фото П. Башкарьова.

ОДЕСА—МОСКВА—ЛЕНІНГРАД—ОДЕСА

(Початок на 1 стор.).

В роки війни фашисти перетворили його в казарми, а на нижньому поверсі містилися навіть кліношні. Вони зробили все, щоб на вікі поховати в руїнах цей величний пам'ятник російської культури. Поки що реставровано 7 кінат. Але недалеко той час, коли роживесь весь палац.

Описати Ленінград дуже важко. Невистачає слів, часу, місця в газеті. Але не розповісти про Петергоф не можна. Хоч розповідати про цю країну чудес, палаців і фонтанів не можна. Тут треба побувати, побачити це все, щоб відчути всю велич і красу.

Ось нашу увагу привернуло не високе деревце, схоже на дубок, але неначе металеве. Мовчки розглядають і раптом... з-під кожного листочка забила вода. З несподіванки навіть розгублюється. Виявляється, таких царських забав тут немало. Повертаємося назад на катері.

Філолог Надія Сиротюк щодня перевиконує норму.

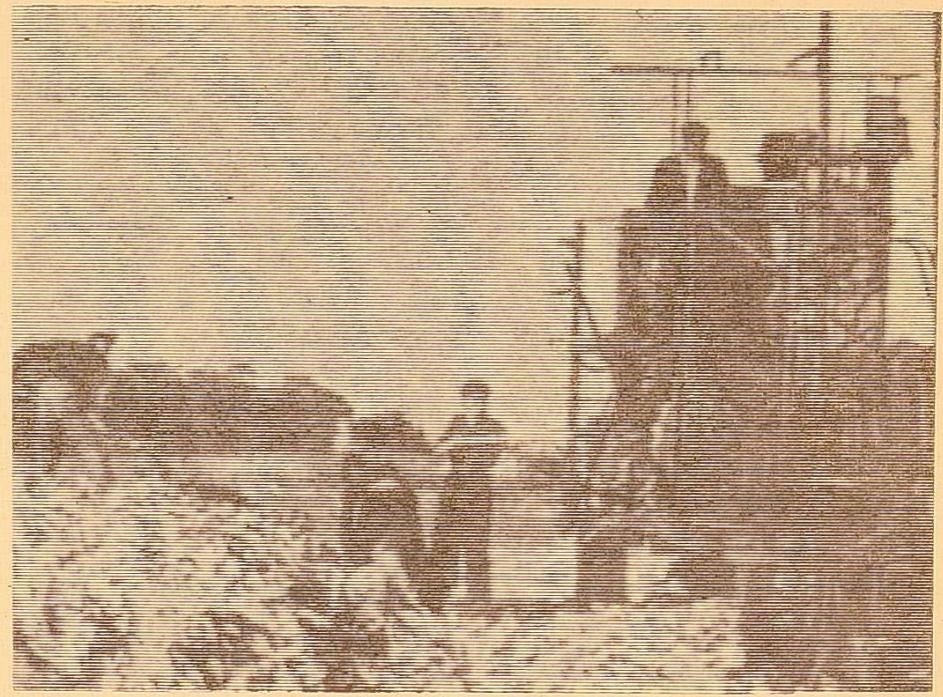
Фото А. Станчева.

ДОШКА ПОШАНИ

Рішенням партійного комітету ОДУ на Дошку Пошани заносяться:

1. Студенти першого курсу французького відділу факультету іноземних мов А. Мостова та Л. Паламарчук за щоденне перевиконання норми.

2. Студенти 4 групи першого курсу фізфаку Андреєвська, Михайлюк, Оліфіренко, Ягодка за передові показники в праці.

У „ФРАНЦУЗІВ“

Близько полуодня ми приїхали на звички важко, але студенти вміють і відпочивати: уже прослухали доповідь про міжнародне становище, готують вечір художньої самодіяльності.

І ми не сумніваємося, що при бажанні в змаганні з філфаківцями «французи» не відстануть.

В. ЛЮНСЬКИЙ.

Допомога колгоспу

Ми, першокурсники філфаку, приїхали в с. Люботаївку, щоб допомогти колгоспу в збиренні врожаю.

11 вересня ми розпочали свою працю в колгоспі. Всіх студентів було поділено на 3 ланки. Встановили норму на кожного студента. І, незважаючи на це, все рівно в перший день ми працювали погано, неорганізовано. На другий день ми скликали термінові збори, поговорили, вияснили причини поганої праці, розробили план їх ліквідації. Зараз наша група працює дружно злагоджено. Норми перевиконуємо. Ми вирішили підготувати для

сколгоспників концерт і щовечора після роботи йдемо до сільського клубу, готуємося до концерту. Щоденно перевиконує норми ланка, що працює під керівництвом В. Толстюка. Сумінно працюють Оля Христофорова, Валя Міщенко, Яків Шпанко, Петро Доценко, Клавдія Білошицька, Надія Гомелюк та інші. Коли б називати всіх, то довоело б назвати прізвища всієї Ілліч переховувався від переслідувань шпиків. Працював Ленін на гориці. Крізь прочинені дверцята видно стіл і стілець — ось і всі меблі «робочого кабінету» вождя. Був тут він недовго. Ємельянов припрашив його через Розлив, і Настрій у нас бадьорий, війований. Тут довго переховувався в куріні. Тепер на місці куреня поставлено пам'ятник В. І. Леніну.

Справжніми майстрами своєї праці виявилися наші куховарки Олена Германівська та Гаяля Осипова. Кожного дня вони готують і приносять нам на тік смачні обіди. Настрій у нас бадьорий, війований. Нам хочеться якнайшвидше виконати норму і повернутися до Одеси, щоб продовжити перерване навчання і якнайшвидше скласти свою першу в університеті екзаменаційну сесію.

Ольга БУТЬКО,
I курс філфаку.

„ЗА НАУКОВІ КАДРИ“

О. СЕМЕРІН. СТОР. 3. 28 ВЕРЕСНЯ 1962 р.

ЧИ ІСНУЄ ПЕРЕДЧУТТЯ?

Одне з найважливіших завдань, сформульованих історичними рішеннями ХХІ з'їзду КПРС,— це рішуча боротьба з пережитками минулого, які заважають нашому руху вперед, заважають будівництву комуністичного суспільства. Це тим більш важливо, що забобони, пережитки, різні залишки буржуазної свідомості дуже живучі і вміють швидко пристосовуватись до нових умов. Боротьба з пережитками минулого в свідомості людей вимагає мобілізації всіх можливостей, якими володіє наука — філософія, історія, природознавство. В цьому відношенні велика роль належить психології. Значення психології в боротьбі з пережитками минулого полягає, насамперед, в тому, що вона обговорює нас науково обґрунтованими методами виховання матеріалістичного світогляду, ідейного переконання, позбавленого будь-яких ознак містичизму та релігійності.

Однак роль психологічної науки цим не вичерпуються. Викорененню пережитків минулого в свідомості людей психологія служить і своїм позитивним змістом. Саме на цю особливість вказує угорський психолог Санаши Бела в праці «Деякі відношення між атеїстичним вихованням і психологією».

Предмет психології, явища, які вона вивчає, привертають до себе увагу людей протягом тисячоліть. Але внаслідок великої складності вони здаються неосвічені людині таємничими і загадковими. В експлуататорському суспільстві цим користуються представники пануючих класів.

Велика кількість забобонів і пережитків пов'язані з явищами людської психіки, навколо якої в глибоку давнину, в умовах примітивного розвитку продуктивних сил, людина була безпорадна перед стихійними силами природи і створювала навколо цих явищ ореол чогось містичного і недоступного.

Які ж психологічні питання в умовах неправильного, антинаукового висвітлення стають джерелом забобонів? Цих пи-

тань багато. До них належить і питання існування душі, і питання суті та природи психіки тварин, яку, на думку релігійних людей, відділяє непроходна прірва від психіки людей. До цих питань відносяться і питання сну, сновидінь, гіпнозу, передчуттів і так званого читання думок на відстані і т. п.

Я зупиняю лише на одному питанні, дуже злободенному і не висвітленому в сучасній літературі. Я маю на увазі питання так званих передчуттів. Віра в різного роду передчуття—дуже поширений вид забобонів. Правильне, основане на фактах висвітлення переживань, які називають передчуттями, може відіграти велику роль у викриті забобонів і різних релігійних пережитків, в успішній боротьбі з ними.

***

Що ж слід розуміти під передчуттями?

Іноді людина починає чекати якоїсь події, яка, її здається, повинна обов'язково відбутися. І буває, що це очекання виправдовується. Це частіше у людини з'являється яке-небудь відчуття, наприклад, тривоги, страх перед якимось неминучим нещастям. Такий стан називається передчуттям.

Наведемо приклади.

Герой романа Л. М. Толстого «Війна і мир» Микола Ростов під час знаменитої Бородінської битви за дорученням Багратіона іде до головнокомандуючого по інструкцію. Прагнучи швидко виконати доручення, він об'єджає ті місця, де йде запекла перестрілка.

Раптом він чує стрілянину попереду наших військ. Ним оволодіває важке передчуття, що все загинуло, що російські війська зазнали поразки.

А ось другий приклад.

Мати ночами просиджує біля хворої дитини. Вона перебуває у важкому стані, її охоплює страх, її здається, що дитина

помре. Через кілька днів дитина таки вмирає.

Із наведених прикладів ясно, що передчуття виступає як передбачення того, що повинне статися, передбачення, яке іноді збувається.

Передчуття не можна змішувати із свідомим, обґрунтованим передбаченням, побудованим на певних розрахунках, тим більше з передбаченням науковим.

Свідоме передбачення, засноване на врахуванні фактів, причинно-наслідкових зв'язків і залежностей, знання яких дає можливість гадати про майбутні події, які витікають із цих фактів і обумовлені причинними зв'язками і залежностями. Так, учень, який погано підготувався до екзаменів, має всі підстави чекати провалу. В даному випадку передчуттями не передчуття, а свідоме передбачення, яке витікає із врахуванням фактів і наслідків.

Те ж саме можна сказати про хворого, перебіг хвороби якого служить для лікаря основою, щоб передбачити його вилікування, що й наступає через діякий час відповідно з встановленим прогнозом.

Великою помилкою є ототожнювання передчуття з науковим передбаченням. Вчені, знаючи об'єктивні закони розвитку природи і суспільства, добре уявляючи шляхи і тенденції їх розвитку, можуть передбачити наступ складних явищ, що згодом збуваються. Про це свідчить цілий ряд фактів.

Багато років до того, як це вдалося довести, вчені пророкували існування планети Нептуна.

Через діякий час після відкриття планети Уран французький вчений Леверр'є пророкував існування за орбітою Урана ще однієї планети. На це його настовхнули спостереження над прискореннями в

руси Урана. Ці прискорення можна було пояснити існуванням за межами орбіти Урана невідомої планети, яка своїм притяганням викликає зміни в русі Урана. На основі складних математичних підрахунків Леверр'є навіть вказав місце, де повинна знаходитися ця невідома планета. Передбачення Леверр'є спровадились: в зоні, визначеній Леверр'є, астроном Галле відкрив нову планету, яка була названа Нептуном.

Чудові приклади геніального наукового передбачення міжнаходимо в працях класиків марксизму-лєнінізму, які засновуються на знанні об'єктивних законів розвитку людського суспільства.

Наукове передбачення нічого спільногого з передчуттями не має. В глибокій давнині, на зорі людської історії, коли продуктивні сили суспільства розвивалися дуже слабо, а наука і техніка ще тільки народжувались, людина пов'язувала усюкого роду передчуття з існуванням чудодійної, потойбічної сили.

Первісні люди вірили, що людська душа може тимчасово залишати тіло, заглядати в минуле і майбутнє, заселяти людське тіло духами, які і роблять різні пророкування.

У стародавніх греків були жреці, так звані піфії, які під дією одурманюючих речовин впадали в напівсвідомий стан, що давало їм можливість «спілкуватися» з духами і на основі цих спілкувань вони пророкували.

Такий погляд на передчуття взяла на озброєння релігія, яка визнає існування потойбічних сил, чудодійного і таємничого.

Дуже часто пережитки минулого в свідомості людини вирахуються в цьому найбільш живучому повір'ї. Навіть люди, в багатьох відношеннях передові, безпорадно розводять руками, говорячи про існування у них того чи іншого передчуття, яке обов'язково здійснюється.

(Далі буде).

Професор Д. Г. ЕЛЬКІН.

НА БЕРЕЗІ ЛИМАНУ

Протягом місяця ми проходили археологічну практику на березі Дністровського лиману. Наш курс був поділений на 3 групи, які мали кожна свою ділянку і щоденno вели там розкопки. Найбільше знахідок було у студентів, які працювали разом з нашим випускником Секерським. Так В. Нагайчик знайшов 8 монет римського періоду. На цій же ділянці був знайдений під час розкопок підвал, дно землянки грецького поселення, дуже цікаві уламки чернолакових скіфосів, лутерії, кілки, уламки стінок фасоських амфор. На кожній з ділянок, і особливо на другій, було розкопано багато зернових ям. В ямах було виявлено уламок наконечника тригранної бронзової стріли, уламки чернолакового кіліка з ручкою П-подібної форми з написом на ній, уламок ніжки чернолакового кратера та інші. На другій ділянці був розкопаний завал обгорілого будинку. Тут же були знайдені цікаві речі: обпалений мармурний капітелій, гральні кости, теракоти, лілії з зображенням грецьких богів, залишки зітлого полотна, буси тощо. Знайдено багато амфорної татри римського та еллінського періоду. Особливо пощастило студентам Романчуку та Жадану: вони знайшли єгипетську теракоту, чого раніше тут не траплялось.

Після розкопок деякі студенти працювали в лабораторіях. З цього боку особливо добре зарекомендувала себе Т. Іванченко. Чудесна природа, сонце, купання в Дністровському лимані, фізична праця на свіжому повітрі — все це створювало бадьорий настрій, гартувало наших студентів, додавало сил.

Ми всі відчіні керівників нашої практики доцентові М. С. Синишину за хорошу організацію.

Студенти II курсу істфаку БЕЛІНСЬКА, ЗІНЧЕНКО, ВОЛИНСЬКА та інші.

З перших днів свого перебування в університеті студент переконується, що учебний процес у вузі будується інакше, ніж в школі і що для успішного навчання важливе значення мають такі навички, в тому числі і робота з книгою, які не могли виробитися в середній школі. Саме тому завдання оволодіння методикою і організацією роботи з книгою як одним із найважливіших джерел наукових знань, має для студента істотне значення.

Курс лекцій, при всій важливості його для студента, не може бути вичерпним засобом оволодіння науковою

Вміння працювати з книгою — важлива умова для глибокого оволодіння теорією. Як же читати підручник чи наукову книгу?

Розрізняють два види читання: орієнтовне й основне. Спочатку необхідно читати орієнтовно, а потім переходити до основного. Орієнтовне, або попереднє читання, це перегляд всього матеріалу від початку до кінця. Такий перегляд

“ЗА НАУКОВІ КАДРИ”
СТОР. 4. 28 ВЕРЕСНЯ 1962 р.

«За научные кадры», орган парткома, ректората, комитета ЛКСМУ и профкома Одесского государственного университета им. И. И. Мечникова, гор. Одесса.

БР 04279. Адреса редакції: Одеса, вул. Щепкіна, 12. К. 16. Друкарня ОДУ ім. І. І. Мечникова.

РОБОТА СТУДЕНТА З КНИГОЮ

загострює увагу і сприяє кращому розумінню змісту при основному читанні. Після цього слід переходити до основного, поглиблених читання з олівець в руках в об'ємі закінченої частини тексту.

Читаючи власну книгу, можна підкresлювати окремі слова і місця, виділяти окремі вислови, цілі абзаци. У власній книзі припустимі знаки питання та оклики на полях. Це робиться для того, щоб привернути увагу при перегляді і повторенні матеріалу. Чи

таючи книгу бібліотечну, потрібно робити записи-помітки. Необхідно звертати увагу на малюнки, креслення, математичний матеріал. Деякі креслення доцільно відтворити в зошиті, бо зорові та рухові образи сприяють кращому розумінню та запам'ятовуванню матеріалу.

Закінчивши читання розділу (статті, брошюри), не можна одразу заявити, що «все ясно». Треба перевірити себе. Один з кращих засобів перевірки себе — скла-

дання плану прочитаного, виділення головних істотних питань.

Але в багатьох випадках не можна обмежуватися лише планом. Адже з книгою необхідно працювати так, щоб потім можна було відновити в пам'яті думки автора по своїм записам, не перечитуючи книги. Очевидно одного плану для цього недостатньо. В плані лише ставиться питання, а відповідь на нього не дается. Значно більше значення для засвоєння матеріалу мають тези і конспект прочитаного.

На відміну від плану, тези являють собою стисло сформульовані, категорично висловлені положення, наведення аргументів і фактів. Наведемо приклад із промови В. І. Леніна на III з'їзді комсомолу. «Завдання молоді» — це один із пунктів плану. Завдання молоді в тому, щоб учитися комунізму», — це теза! Якщо ж включити єдині факти, докази, приклади і викласти зв'язано, а не по окремих пунктах, то одержимо конспект. Під конспектом слід розуміти стислий си-

стемний виклад істотного матеріалу твору. Як тези, так і конспект, слід формувати самостійно. Треба рішуче відмовитися від широко поширеної практики переписування тексту. Переписування тексту приводить до начотництва і догматичного засвоєння матеріалу. Однак закони і визначення необхідно записувати дослівно. Якщо доводиться з одного питання читати кілька книг, доцільно конспекти чи тези записувати, використовуючи карткову систему, тобто на одному аркуші паперу записувати зміст лише одного питання.

При складанні конспекту рекомендується придумувати заголовки і підзаголовки, виділяти в тексті конспекту визначення, формулювання, правила, закони шляхом підкresлення або відстуру від початку рядка. Все це надзвичайно важливо для того, щоб усвідомити взаємоз'язок і значення окремих питань, а також щоб швидко орієнтуватися в конспекті.

Доц. В. ДЕМ'ЯНЕНКО.

Редактор М. ПАВЛЮК.

Комітет комсомолу оголошує

НАБІР

на факультет громадських професій, який має відділи: